

РЕШЕНИЕ

№ 21345

гр. София, 27.12.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ РАЙОНЕН СЪД, 171 СЪСТАВ, в публично заседание на двадесет и осми септември през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: ГАБРИЕЛА Д. ЛАЗАРОВА

при участието на секретаря МИНКА Х. БАШОВА
като разгледа докладваното от ГАБРИЕЛА Д. ЛАЗАРОВА Гражданско дело
№ 20231110104595 по описа за 2023 година

за да се произнесе, взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 235 ГПК.

Образувано е по искова молба, уточнена с молба от 05.05.2023 г., от Р. В. А. срещу „ВК” АД, с която са предявени обективно кумулативно съединени осъдителен иск с правно основание чл. 59 ЗЗД за осъждане на ответника да плати на ищеца сума в размер на 10 615 лв., представляваща получена без основание сума по разпределение от 21.08.2020 г. на ЧСИ Г.Т. по изпълнително дело №, получена от публична продан на притежаван от ищеца недвижим имот, находящ се в град, с идентификатор, ведно със законна лихва, считано от датата на подаване на исковата молба до окончателното изплащане на сумата, и иск с правно основание чл. 86, ал. 1 ЗЗД за осъждане на ответника да плати сума в размер на 1 869,42 лв., представляваща законна лихва за забава, начислена върху главницата за периода 15.06.2020 г. – 23.02.2022 г.

В исковата молба за изложени доводи, че между Я.В.Г и ответника е сключен договор за паричен заем за сума в размер на 12 500 лв., като вземането е обезпечено с ипотека върху недвижим имот, собственост на ищцата. Поддържа се, че за вземанията по посочения договор за паричен заем е депозирано заявление по чл. 417 ГПК от ответника, във връзка с което са издадени заповед за незабавно изпълнение и изпълнителен лист от 15.01.2019 г. за следните суми: 12 500 лв. – главница, 3 117,92 лв. – разноси, и 10 895,96 лв. – неолихвяеми вземания. Твърди се, че въз основа на издадения изпълнителен лист е образувано изпълнително дело № по описа на ЧСИ Г.Т., по което гореописания недвижим имот, собственост на ищцата, е продаден на публична продан за сума в размер на 23 115 лв., която е разпределена, както следва: 21 546,26 лв. – за вискателя „ВК” ООД, 125,81 лв. – за Община, 1 442,92 – такси и разноси по изпълнителното дело. Изложени са доводи, че длъжникът Я.Г. е депозирал възражение срещу издадената заповед за изпълнение по чл. 417 ГПК, във връзка с което са образувани гр.д. № г. по описа на Районен съд – и в т.д.

№ г., по описа на Окръжен съд –, по които са постановени решения, с които е прието, че договора за паричен заем е недействителен, поради което и на основание чл. 23 ЗПК по него се дължи единствено предоставената главница в размер на 12 500 лв. Изложени са доводи, че всички събрани в хода на изпълнителното производство суми над 12 500 лв. са разпределени без основание и следва да бъдат върнати на собственика на продадения ипотекиран имот. Съобразно изложеното е направено искане предявените искове да бъдат уважени. Претендира разноски и представя писмена защита.

От ответника в указания законоустановен срок по реда на чл. 131 ГПК е депозиран писмен отговор, в който са изложени подробни доводи за недопустимост и неоснователност на предявените искове. Изложени са доводи, че претендираната сума от разпределение на продажната цена на ипотекирания имот е законосъобразно разпределена. Съобразно изложеното е направено искане предявените искове да бъдат отхвърлени, като неоснователни. Претендира разноски.

Депозирано е становище от третото лице-помагач – ЧСИ Г.Т., в което са изложени доводи за неоснователност на предявените искове, включително и за липса на правен интерес на ответника от участието му в производството по делото.

Съдът, като прецени доводите на страните и като обсъди събраните по делото доказателства поотделно и в тяхната съвкупност на основание чл. 235, ал. 2 от ГПК, и по свое вътрешно убеждение, на основание чл. 12 ГПК, приема за установено от фактическа и правна страна следното:

Предмет на на делото са обективно кумулативно съединени осъдителни искове с правно основание чл. 59 ЗЗД и чл. 86, ал. 1 ЗЗД.

По осъдителния иск с правно основание чл. 59 ЗЗД:

Във връзка с правната квалификация на предявения иск съдът намира за необходимо да посочи следното:

От страна на ищеца са изложени фактическите твърдения, че продажната цена от публичната продан на неговия имот, ипотекиран за обезпечение на задълженията на Я.В.Г., е получена от ответника, в качеството на ипотекарен кредитор, без основание, защото е отхвърлен предявения от ответника иск по чл. 422, ал. 1 ГПК срещу длъжника и процесния договор за заем е обявен за недействителен. По убеждение на настоящия съдебен състав тези твърдения не следва да се подвеждат под нормата на чл. 55, ал. 1, предл. 3 ЗЗД, защото в хипотезата на чл. 418, ал. 1 ГПК заповедта по чл. 417 ГПК подлежи на изпълнение преди да е влязла в сила, а сумите, събрани по принудителен ред в изпълнителното производство, са на основание на издадения съдебен акт – разпореждане за незабавно изпълнение, което не подлежи на проверка в исковия процес /в този смисъл са и мотивите към т. 9 на тълкувателно решение № 4/2014 г. на ОСГТК на ВКС/. Основанието за получаване от ответника на процесната сума, получена от публичната продан на притежавания от ищеца ипотекиран за чужд дълг имот, е издадената заповед за незабавно изпълнение, но това основание не е отпаднало, макар и искът по чл. 422, ал. 1 ГПК да е отхвърлен, поради което случаят не попада в хипотезата на чл. 55, ал. 1, предл. 3 ЗЗД.

На следващо място, доколкото ищецът не е бил страна в производството по иска с правно основание чл. 422, ал. 1 ГПК, той няма право да иска на основание чл. 245, ал. 3 ГПК издаване на обратен изпълнителен лист за получените от вискателя /ответника/ суми. В този случай защитата на ищеца срещу неоснователното имуществено размястване следва да се реализира чрез иска по чл. 59 ЗЗД. За пълнота е необходимо да се посочи и че хипотезата на чл. 55, ал. 1, предл. 1 ЗЗД не може да намери приложение, доколкото процесната сума не е платена директно от ищеца на ответника,

а е платена от съдебния изпълнител на ответника с цената, получена от проданта на имота на ищеца. В хипотезата на чл. 55, ал. 1, пред. 1-во 33Д полученото без основание се връща на този, който е престирирал, но в случая съдебният изпълнител е превел процесната сума на ответника, т. е. налице „опосредено“ имуществено разместване.

В обобщение, по убеждение на настоящия съдебен състав, субсидиарният иск по чл. 59 33Д е единственият път за защита на ищеца относно преведената от съдебния изпълнител на ответника сума, получена от проданта на имота на ищеца.

За основателността на предявения иск в тежест на ищеца е да установи при условията на пълно и главно доказване, че ответникът се е обогатил неоснователно за негова сметка с претендираната сума в размер на 10 615 лв., представляваща част от продажната цена на продадения на публична продан недвижим имот, собственост на ищеца, както и че последният е обеднял вследствие на това, като връзката между обедняването и обогатяването произтича от общ факт, а именно получаване от ответника на сума, полагаща се по право на ищеца.

Между страните не е спорно, че между Я.В.Г, ЕГН *****, и ответника е сключен договор за паричен заем от 22.12.2017 г., по силата на който ответника е предоставил на третото неучастващо лице сума в размер на 12 500 лв. – главница.

Не е спорно и че за обезпечаване на вземането по обсъждания договор за паричен заем е учредена договорна ипотека върху недвижим имот, собственост на ищцата, находящ се на следния адрес: град,

За събиране на вземанията по договора за заем от ответника е депозирано заявление за издаване на заповед за изпълнение по чл. 417 ГПК срещу Я.В.Г, във връзка с което са издадени заповед за незабавно изпълнение и изпълнителен лист от 15.01.2019 г. по ч.гр.д. № 35/2019 г. по описа на РС – /л. 41 и 42 от делото/, за следните суми: 12 500 лв. – главница, 3 117,92 лв. – разноси, и 10 895,96 лв. – неолихвяеми вземания.

Длъжникът е депозирал възражение срещу издадената заповед за изпълнение по чл. 417 ГПК, във връзка с което са образувани гр. д. № г. по описа на Районен съд – и в т.д. № г., по описа на Окръжен съд –, по които са постановени решения, с които е прието, че договора за паричен заем е недействителен, поради което и на основание чл. 23 ЗПК по него се дължи единствено предоставената главница в размер на 12 500 лв.

В тази връзка е необходимо да се посочи, че ищецът има качеството на собственик на ипотекиран за чужд дълг имот – чл. 151, ал. 2, вр. с чл. 177 33Д. В това си качеството е длъжен да търпи насочването на изпълнението върху имота за удовлетворение на вземанията на ипотекарния кредитор /ответник/ срещу длъжника Я.В.Г, като получената цена от публичната продан на процесния имот има основание да се получи от ответника в качеството на ипотекарен кредитор, но *само за да се изпълни обезпечителна функция* на ипотека по отношение на вземането му по договора за кредит, за което е издадена заповедта по чл. 417 ГПК.

Отговорността на ищеца в качеството на собственик на ипотекиран за чужд дълг имот е предпоставена от съществуването на задължението на Я.В.Г към ипотекарния кредитор - ответника. Ето защо, съдът намира, че ищецът, в качеството на собственик на ипотекиран за чужд дълг имот, на основание чл. 151 33Д, има право да се позове на нищожност на неравноправните клаузи от договора за заем, респективно на недействителността на същия, която е установена с влезлите в сила съдебни решения по горепосочените дела по описа на РС-..... и на ОС – Доводите на ответника, че същите нямат сила на пресъдено нещо спрямо него съдът намира за неотнормими, включително и за неоснователни. Правото по чл. 151 33Д е самостоятелно

право на собственика на ипотекиран имот, като настоящият съдебен състав изцяло споделя изложените в посочените решения доводи относно недействителността на договора за заем и също намира, че същият е недействителен поради подробно изложените в тях мотиви. Освен това, същите обвързват заемополучателя по договора за заем, а доколкото ипотека е върху имота е учредена за обезпечаване на поетите именно от него задължения, съдът намира, че изводите в тях относно действителността на договора и обема на отговорност по него несъмнено касят и материалноправното положение на ищеца.

В обобщение, предвид изложеното, съдът намира, че сумата, която е обезпечена с учредената от ищеца договорна ипотека е в размер на 12 500 лв., т.е. за ответника съществува основание да получи от осъществения публичен продаж на ипотекирания имот сума от съдебния изпълнител в размер на 12 500 лв., като не е налице валидно правно основание за получаване на сума над този размер.

В процесния случай от събраните доказателства по делото – удостоверението от ЧСИ Г.Т. и заверения препис от изпълнително дело №, се установява, че ипотекирания имот е продаден на публичен продаж, проведена в периода 12.02.2020 г. – 12.03.2020 г., като е обявен купувач за сума в размер на 23 115 лв. На 15.04.2020 г. е изготвено постановление за възлагане, което е влязло в законна сила на 15.06.2020 г. Постъпилата сума е разпределена на 21.08.2020 г., както следва: 21 546,26 лв. – за вискателя „ВК” ООД, 125,81 лв. – за Община, 1 442,92 – такси и разноски по изпълнителното дело.

Предвид гореизложените съображения, съдът приема, че ответникът се е обогатил за сметка на ищеца със сума в размер на 9 046,26 лв. /21 546,26 лв.-12 500 лв./, представляваща разликата между получената от него по посоченото изпълнително дело сума от публичния продаж на ипотекирания от ищцата недвижим имот за обезпечение на задълженията на Я.В.Г и действителния размер на задължението на последния по сключения между него и ответника договор за паричен заем, във връзка с които е учредена ипотека. Доводите в депозирания писмен отговор, че ищецът е следвало да обжалва действията на частния съдебен изпълнител и/или да поиска спиране на изпълнението съдът намира за неотносими към предмета на делото, като за пълнота е необходимо да се посочи, че ищецът не твърди осъществения публичен продаж да е незаконосъобразен, а претендира, че ответникът се е обогатил неоснователно с част от разпределените във връзка с нея суми.

С оглед изложеното, предявеният осъдителен иск с правно основание чл. 59 ЗЗД следва да бъде уважен за сума в размер на 9 046,26 лв. и отхвърлен за горницата до пълния предявен размер от 10 615 лв.

По предявения осъдителен иск с правно основание чл. 86, ал. 1 ЗЗД:

По аргумент от чл. 86 ЗЗД, за основателността на иска за мораторна лихва, следва да се установи наличието на главен дълг и изпадане на ответника в забава неговото погасяване.

В процесния случай по делото се установи да е налице непогасено парично задължение на ответника към ищеца. В хипотезата на чл. 59, ал. 1 ЗЗД вземането е изискуемо от деня на разместване на благата и не е обвързано със срок, поради което съгласно чл. 69, ал. 1 ЗЗД кредиторът може да иска изпълнението му веднага. Следователно, вземането за обезщетение за мораторни лихви при общия фактически състав на неоснователно обогатяване по чл. 59, ал. 1 ЗЗД възниква от деня на забавата на длъжника, която при липсата на определен срок настъпва след покана на кредитора (в този смисъл: решение № 394 от 27.11.2015 г. на ВКС по гр. д. № 3034/2015 г., IV г. о., ГК). Когато кредиторът не е поканил длъжника да изпълни своето задължение

преди завеждане на делото, каквато е и процесната хипотеза, исковата молба има значението на покана, след която длъжникът изпада в забава. В този смисъл е и установената съдебна практика по отменения Граждански процесуален кодекс от 1952 г. (решение № 1362 от 16.11.1993 г. по гр. д. № 1310/1993 г., IV г. о. и решение № 1615 от 09.05.1996 г. по гр. д. № 1678/1995 г., IV г. о.,) и формираната практика на ВКС по реда на чл. 290 ГПК - решение № 48 от 10.09.2012 г. на ВКС, ТК по т. д. № 237/2011 г., II т. о. по въпроса от кога се дължи лихва за забава върху обезщетението за неоснователно обогатяване по чл. 59, ал. 1 ЗЗД и необходима ли е покана за възникване на това задължение.

Предвид изложените съображения, предявеният иск с правно основание чл. 86, ал. 1 ЗЗД за сума в размер на 1869,42 лв. следва да бъде отхвърлен, като неоснователен.

По разноските:

При този изход на спора и по аргумент от чл. 78, ал. 1 и ал. 3 ГПК право на разноски имат и двете страни. От ищеца се претендират такива за платена държавна такса в размер на 499,37 лв. и за адвокатски хонорар в размер на 1800 лв. По делото не са представени доказателства да е уговорено и платено адвокатско възнаграждение от ищеца, поради което в тежест на ответника следва да бъдат възложени единствено разноските за платена държавна такса в размер на 361,84 лв., съобразно уважената част от исковете.

От ответника се претендира адвокатски хонорар в размер на 1000 лв., плащането на който е доказано по делото. Релевираното от ищеца възражение по чл. 78, ал. 5 ГПК съдът намира за неоснователно с оглед правната и фактическа сложност на делото и при съобразяване на факта, че същият е с 95 лв. по-висок от минимално предвидения в Наредба № 1/2004 г. за минималните размери на адвокатските възнаграждения. С оглед отхвърления размер на предявените искове, ищецът следва да бъде осъден да плати на ответника адвокатско възнаграждение в размер на 275,39 лв.

Така мотивиран, съдът

РЕШИ:

ОСЪЖДА „ВК” АД, ЕИК:, със седалище в град, да плати на Р. В. А., ЕГН *****, с адрес: град,, на основание чл. 59 ЗЗД, сума в размер на **9 046,26 лв.**, представляваща получена от разпределение от 21.08.2020 г. на ЧСИ Г.Т. сума по изпълнително дело №, постъпила от публична продажба на притежаван от ищеца недвижим имот, находящ се в град, със застроена площ 41 кв.м., ведно със законна лихва, считано от датата на подаване на исковата молба – 11.03.2022 г., до окончателното изплащане на вземането, като **ОТХВЪРЛЯ** иска за разликата над уважения размер от 9 046,26 лв. до пълния предявен размер от 10 615 лв., като неоснователен.

ОТХВЪРЛЯ предявения от Р. В. А., ЕГН *****, с адрес: град,, срещу „ВК” АД, ЕИК:, със седалище в град, осъдителен иск с правно основание чл. 86, ал. 1 ЗЗД за осъждане на ответника да плати на ищеца сума в размер на 1 869,42 лв., представляваща законна лихва за забава, начислена върху претендираната главница в общ размер на 10 615 лв. за периода 15.06.2020 г. – 23.02.2022 г., като неоснователен.

ОСЪЖДА „ВК” АД, ЕИК:, със седалище в град, да плати на Р. В. А., ЕГН *****, с адрес: град,, на основание чл. 78, ал. 1 ГПК, сума в размер на 361,84 лв., представляваща разноски по делото за платена държавна такса.

ОСЪЖДА Р. В. А., ЕГН *****, с адрес: град, да плати на „ВК” АД, ЕИК:, със седалище в град, на основание чл. 78, ал. 3 ГПК, сума в размер на 275,39 лв., представляваща разноси по делото за платен адвокатски хонорар.

РЕШЕНИЕТО е постановено при участието на ЧСИ Г.Т., с рег. № 882 на КЧСИ, като трето лице-помагач на страната на ответника.

РЕШЕНИЕТО подлежи на въззивно обжалване пред Софийски градски съд в двуседмичен срок от връчването му на страните.

Препис от решението да се връчи на страните на известните им по делото съдебни адреси.

Съдия при Софийски районен съд: _____